ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 72 ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Չորեքշաբթի 8 Մայիսի 1885 Չորեքշաբթի 8 Մայիսի ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 72

ապրիլին 10 րուբլի վեց ամսով՝ 6 րուբլի երեք ամսով՝ 3 ր. 50 կ. Հասով 5 կոպեկ։

Խմբագրութեան հասցէն՝ Тифлисъ, Редакція „Норъ-Даръ“ կամ Tiflis. Rédaction «Nor-Dar».

Խմբագրութիւնը բաց է ամեն օր (բացի սուրբ օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը։ Յայտարարութիւնները ընդունվում են ամեն ժամանակ։ Յայտարարութիւնների բաժին 2 կ., տեղամասերի համար հրահանգաւոր։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Քրոնիկոն. — Լուրեր. — Թղթակցութիւն. — Խմբագրական. Շուրջ։

Հաղորդակցութիւն. — Միջին-Ասիա. Անգլիա. Աւստրօ-Ունգարիա. Գանիա. Յունաստան. Թիւրքիա. Պանամա. Ռումինիա. Հնդկաստան. Չինաստան. Լուրեր։

Թատրոն լուրեր։

Նոր-Դարէ պատասխաններ։

Առևտրական տեղեկատուութիւն։

Հիւս. Գործ. Հեռագիրներ։

Յայտարարութիւններ։

Բանահիւսական։ — Աղքատութիւն և վեհերոտութիւն։

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

ՁՄԻՒՌՆԻԱՑԻՑ ստացած մի ընդարձակ նամակում նկարագրուած է այն ամեն անցքերը և տպաւորութիւնները, որոնք տեղի են ունեցել կաթող. ընտրութեան առթիւ։

Երբ ս. Էջմիածնից, գնալից և շատ քաղաքներից հեռագրերը սկսել են Ձմիւռնիա տեղալ, այդ ժամանակ Ա-մեն։ Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոսը բացակայ է լինում քաղաքից։

Նորին Բարձր Սրբազնութիւնը իբր սովորութեան համեմատ գնացած է լինում այցելելու իր վիճակը և գաւառական քննութեան աճեմաը հետևելու։ Ապրիլի 21—22-ին Ն. Բ. Սրբազնութիւնը գտնվում է եղել Ձմիւռնիայից չորեկատով երեք ժամ հեռաւորութեան վերայ գտնուող Մանիսա քաղաքում։ Այդ քաղաքը կոչվում է Մագնեսիա կամ Մագնեսիա կամ Մանիսա, հին Լուդիոյ քաղաքներից մէկը, նշանաւոր է այդտեղի բնակիչների սեռը։ այդ քաղաքում բաւականաչափ հայեր են ապրում։

Սրբ Ձմիւռնեան հանգիստուր կերպարանք էր ծառացել և Ամեն. Մելքիսեդեկ Արքեպիսկոպոսի ընտրութիւնը ամենքին ուրախութիւնի էր պատճառել։ Հայ Թէ ռատն ազգեն, յոյն, եւրոպացի, Թիւրք խնդակցում էին հայերի

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՂԳԱՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ.

(Շարունակ)

(Վերջ)

Նա գործատանից գուրս եկաւ, ինչպէս երազում։ Անտանելի հոգսով բարձրացրեց նա գլուխ վեր, ուր գեղեցիկ փոլոքը և նայից ամպամած երկնքին. «Մայրիկ», շշնջացնաւ, բայց նրա խեղճ փոքրիկ սիրտը դեռ չէր յուսահատուել։ Մինչև երեկոյ տուն վերադարձնալ նա չէր կամենում, մինչև որ տան տիրուհին չէր քեռի Աւդ ից վեներ վերջին գնացքը, որ նա կտուրն տակ պիտի անցնէր։ Վաղը առաւօտեան նա պիտի հեռանայ։ Այսօր իւր ամամայ պահեստոցութեան յոլորդ օրը։ նա աւելի պարզ գործում էր, որ բոլոր անախորժ զգացողութիւններից քաղցն ամենադժուարակիր և ամենաանտանելին է։ նա գնաց փողոցներում աննպատակ թափառելու։ Մի անկիւնում նա իւր ծոցից մի աղաղակ լսեց։ «Հանապարհ, Հանապարհ»։ Նա յետ նայեց, այն մի տղայ էր սպիտակ շորերով, հիւանդութեամբ գլուխ վերայ առնելով մի մեծ, քաղցր կարկանդակ, ինչպես մի Թագ։ Նա պինդ սեղմեց իւր ատամները և անցաւ նրա մօտով։ Մի մեծաշուք տան լուսամուտներից ծածանվում էին երկու դրշակներ այսպիսի հետ, և քաղաքի նշանաւոր մարդիկ ներկայացութիւնը հեռագրերը ուղարկում Մանիսա, մինչև անգամ շատերը հեռագրով չը շատանալով Թողնում էին բանը ու գործը և շոգեկառք նըստում գնում Մանիսա, որպէս զի անձամբ իրենց խնդակցութիւնը և խորին յարգանքը յայտնեն իրենց սիրած Առաջնորդին, այդ ժամանակ Մելքիսեդեկ Սրբազանը եղելութիւնից անտեղեակ Մանիսայի հայոց դպրոցում մնատաղ սերունդի քննութիւնովն է լինում պատրաստած։ Առաջնին հեռագիրը Ձմիւռնիայից ստանում է Ամեն. Մելքիսեդեկ Սրբազանը դասատան մէջ քննութեան ժամանակ, բայց հեռագրին կարևորութիւն չէ տալիս Սրբազանը, չը բանալով շարունակում է քննութիւնը։ Վերջը երբ Սրբազանը դուրս է գնում դասատնից և հեռագիրը բաց է անում, հապա որ լմանում է կատարուած ը-ղդութիւնը, և հետզհետէ գալիս են պատգամաւորները չնորհաւորելու ընտրութիւնը։։ Միւս օրը ապրիլի 23-ին Ն. Բ. Սրբազնութիւնը վերադառնալով Ձմիւռնիա կանխօրէն հրաժարվում է մեծաշուք ընդունելութիւններից, ինչպես և երկաթուղու քննչութեան կողմից առաջարկած վառարը սա յօնով առանձին գնացքից։

—

„Каспій“ լրագրում կարդում ենք.— „Աւելորդ չենք համարում յանձնացնել մեր ընթերցողներին Բագուայ Փըբանսիական հիւպատոս պ. Տիսսէ այն Թղթի բովանդակութեան հետ, որը ներկայացուեցաւ պ. Նահանգապետին առանձին նամակով և կարդացուեցաւ մասնաժողովի նիստում։

«Վարակիչ ցաւի երևալուն պէս, նրբանից ազատ պահելու համար, հարկաւոր է բոլոր սենեակներում դնել ածխէներ ամոնիումով, (ammonium carbolicum), կամ եթէ չը կայ այդ նիւթը, վերնագրով. «Կարօտեալների համար» և նա տեսաւ, որ ներքին յարկում, սեղանի մօտ նստած են հարուստ հագնուած մարդիկ արծաթեայ սկուտեղների առաջ։ Աջակողմ ներս չը գնայ ինքը, արդեօք ողորմութիւն չը խընդրի։ Նա կարմրեց։—Երկիր։ Աւելի լաւ է մեռնել։ Նա գնաց աւելի արագ։ Մի հազուստան լուսամուտից նա տեսաւ, որ արդէն ուշ ժամն է։ Նա հարցրեց մի կնոջ թէ որ ճանապարհով աւելի մօտ է օրերի փողոցը գնալ, կինը չէր իմանում։ Մի պարոն, որ արդէն մի քանի ժամանակ նրան հետևում էր, լսելով նրա հարցմունքը, ասաց, որ նա խիստ շատ հեռու է այն փողոցից, որ նա գտնվում է բոլորովին քաղաքի ծայրում և եթէ նրան հաճելի է, ինքը կարող է նրան այնտեղ տանել։ Օրիորդը համաձայնուեց, Ճանապարհին անծանօթը համարեա թէ միշտ լռեց էր խօսում։ Նրա ատամներից չատ քան օրիորդը արդէն լսել էր իւր նախկին պարոնից։ Այս պատճառով նա չէր պատասխանում, չատախելով մինչև ժամի տասը տուն հասնել։ Բաւականին ժամանակ անցաւ, նախ քան մշուշի միջից երևաց վաճառականական երկաթարանի աշտարակը։ Նրա ժամացոյցը ցոյց էր տալիս հինգ երեք քառորդ ժամ անց։ Այժմ այլ ևս հեռու չէր, չուտով նա տուն կը հասնի։ Որքերի փողոցի մի

մեգապատ անկիւնում օրիորդը կանգնեց։

—Ես այստեղ եմ լինակվում։ Թողէք լինմ մատուցանել ձեզ իմ շնորհակալութիւնս ձեր բարի ծառայութեան համար։

—Բայց, օրիորդ, նայեցէք, ահա այնտեղ, այն փողոցի անկիւնում կառքեր կան կանգնած։ Երկու րուբլից յետ մենք այնտեղ կը լինենք։ Խընդրեմ հաւատացէք այն, ինչ որ ես ձեզ այժմ ասացի։ Ինչմարիա, դուք չընչից մի վախենաք։ Ահա, վերցրէք գոնէ իմ այցելատոմսը, դուք գործ ունէք պատուաւոր մարդու հետ։

Նա լռութեամբ վերցրեց այցելատոմսը և պահեց գրպանում։ Յետոյ նայեց ուղղակի իւր ուղեկցի սև, փոքրիկ աչքերին։ Նրանք փայլում, փայլատակում էին, անախորժ կայծեր էին հանում։ Երկիւղածութեամբ նա վայր դարձրեց իւր աչքերը և անուսալի կերպով դարձրեց նրանց փայլուն ձիւնի վերայ։

—Օրիորդ, ներեցէք էք դուք ինձ հաւատ ընծայել։ Այո՝

Օրիորդը լռեց։ Երկու ձեռքերն էլ կուռւինեը կազմելով, նա ամուր ծածկեց կուրծքը և շրթունքները։ Նրան տիրեց մի անասելի տխրութիւն, բայց լաց լինել չէր կարողանում։ Նրա բոլոր տանջանքները ի զուր էին։ Օ, դուք, բարի երկնային ոգիներ, օգնեցէք ինձ, օգնեցէք։ Ոչ ոք։ Մինչև անգամ դու ևս։ Մինչև անդամ դու ևս, մայրիկ։ Նա նայեց բարձր, խաղաղ երկնքին։ Աստղեր չէին երևում. նրանք մշուշով էին պատած։ Նրանք չեն կարող նրան լսել լինչպէս և նրա մայրը։

Նա լռեց։ Մօր վերջին խօսքերը, լինչպես կայծակ, չանթեցին նրա ուղեղը։ „Հաստատ կաց քարոյականութեան մէջ։ պահպանիր քո միակ գանձը և երբ կը գայ մի այնպիսի ժամ... ահա, վերցրու այս...“

Այդ ժամը հասաւ։ Բայց ճըշտէր այն բանը որ նրան պիտի օգնէր։ Նա կորցրեց։ Ուրեմն լինչու նա աւելի չը կորցնէր իւր վերջին, միակ հարստութիւնը։

Անծանօթը բռնեց նրա ձախ ձեռքը, բացեց նրա պինդ սեղմած մատները և դրեց նրանց մէջ մի լինչ որ...

—Դէհ, ահա այդպէս. խոհեմ եղիք և եկէք, Թախանձանօք խօսեց նա։

Օրիորդի աչքերը լայն և անմիտ կերպով բացուեցան։ Ահ ու դողով նա իւր ձեռքը նայեց, լինչպէս մի օձրազօրծ։ Ամենայն տեղ ամպ, մշուշ։ Այդ ոչ ոք չը տեսաւ, ոչ ոք։ Դողը վազեց նրա բոլոր տնդամներով։ Նա աջ ատքը բարձրացրեց և վրիկն ցած Թողեց պետին, յետոյ յանկարծ նրա դիմքից մի երկարատև, ջերմ հոգոց դուրս եկաւ։ Պինդ, սառած ձիւնը ճայթեց նրա ոտքերի տակ։ Նա գնաց... գնաց...

Տճեռ Ո՝։

վաճառիչ ցաւերի վերայ ազած իմ պատողութիւնների վերայ, և գլխաւորապէս այն ցաւի, որը 1853 Թ. սարսափելի ոյժով չնջում էր Վեատսկ նահանգը, երբ ես, բժշկի չը լինելու պատճառով, որին չէր կարելի գտնել մինչև անգամ 35 վերստ տարածութեան վերայ իմ չորս կողմը, բժշկում էի շատ խօլերայով հիւանդացածներին անուշադրեայ ոգիով և բաւականութեամբ նկատել եմ, որ այն հիւանդները, որոնք բժշկվում էին լիակ մօտ, կամ իմ ցուցմունքների համեմատ, բոլորն էլ առողջացել են։

Ահա Թէ ինչն մէջն է կայանում բժշկելու իմ եղանակը։

Երբոր մի օրևիցէ մարդու վերայ երևան են գալիս հիւանդութեան առաջին նշանները, հարկաւոր է վսխումն և որովայնալուծութիւնը կանգնեցնելու համար ածել անուշադրեայ ոգին ուԹ կաԹիլը կէս բաժակ ջրի մէջ և տալ հիւանդին խմելու. եթէ տասը րոպէից յետ չը ներգործեց, հարկաւոր է կրկնել դեղը և այս անգամ վսխումն և որովայնալուծութիւնը կը դադարին։ Խոյսն հիւանդին վերկացնելով, նախ և առաջ հարկաւոր է նրան քսել ոգի, իսկ յետոյ անուշադիը (ammonium chloratum) քիրան առաջացնելու համար։ Քսելը վերջացնելուց յետոյ, պէտք է շատ տաք ծածկել հիւանդին և նրա ոտների վերայ դնել մի պարկ 30 ֆունտ մեծութեամբ, լցրած դարիով, կամ ուրիշ բուսական նիւթով, որը ջերմացած լինի մինչ այն աստիճան, որքան կարող է տանել հիւանդը։ Հենց այդպիսի մի պարկ պէտք է դնել և տասմորքսի վերայ, որի վերայից անպատճառ հիւանդի ձեռքերը պէտք է դնել խոտչաձև տարածելու նպատակով, որովհետև ձեռքերի ծայրերը միշտ լինում են սառն։ Մի քառորդ ժամից հիւանդը կը քրտնի և նա վրկուած է։ Հետևեալ առաւօտը պարզ և արևային եղանակ էր, բայց խեղճ հա-

Ինչը յանկարծ նրա ոտները գետնին գամեց։ Ինչու այդ գոյգը կանգնում է կէս ճանապարհին։ Ինչու գիշերայն խաւարում նա այնպէս անսովոր է նայում։ Ինչ մահացուցիչ ձայն է լսվում նրա ականջներին։ Այն ինչ, այնպէս տխուր տարածվում է աշտարակի գլխից։ Մթնէ այլ ևս հաւատ ու քարոյականութիւն չը կայ։—Կայ, կայ։ Նա լսեց իւր ձախ ձեռքը անծանօթի ձեռքից։ Նրա ձեռքերը բացուեցան։ Սառած ձիւնի վերայ վայր ընկաւ մի ինչ որ բան, կարծես, օսկի։ Անծանօթը Թեքուեց, նա տեսաւ, ինչպէս երկու փոքրիկ, գեղեցիկ ոտիկներ սահում էին փայլուն ձիւնի վերայով, ինչպէս մի մուրճ տեսիլ, հասարակ սև շորերով անյայտացու մուգայ տան դռներում։ Նա միայնակ մնաց։

Բարձր, սենեակի լուսամուտի յետևից լսեց, դանաթափի գեղեցկուհին, հագիւ շնչելով, լսեց ձայները ուերգեր, որոնք հնչվում էին եկեղեցու աշտարակից։ Նրան Թուում էր, որ նրանք հընչվում էին ոչ այնքան տխուր և ողբագին, ինչպէս առաջ և որ մուրճ ամպերից քնքշարար նայում էին իւր վերայ ծանօթ աչքերը, և ինքը նայում էր նրանց վերայ, նայում էր և ժըպտում, և այդ ժպտի մէջ հանդիպում են միմեանց մօր և աղջկայ սէրը։

Հետևեալ առաւօտը պարզ և արևային եղանակ էր, բայց խեղճ հա-

— Ես ինձ համար ոչինչ չեմ ուզում, ոչ ոքից ոչինչ չեմ ուզում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ խնդրում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ պարտք, ոչ ոքի ոչինչ չեմ խոստացել, ոչ ոքի ոչինչ չեմ ակնկալում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ ներում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ ներողություն խնդրում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ ասում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ լսում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ հարցնում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ պատասխանում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ հրամայում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ արգելում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ թույլատրում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ պատվիրում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ խրատում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ սովորեցնում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ ուսուցանում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ հանձնարարում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ առաջարկում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ խորհուրդ տալիս, ոչ ոքի ոչինչ չեմ նախազգուշացնում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ զգուշացնում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ սպառնում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ պատժում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ պարգևատրում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ խոստանում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ երդվում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ ուխտում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ հավատում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ կասկածում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ դատում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ դատապարտում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ արդարացնում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ ներում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ մեղադրում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ պատասխանատվության կանչում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ ազատում, ոչ ոքի ոչինչ չեմ պատասխանատվությունից ազատ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ՄԱՆՉԵՍՏԵՐ. „Pall-Mall-Gaz“-ը գրում է. «Մեզ հայտնի է, որ Ֆէյզ Ալի էֆենդի ստանձնել է Ռուսաստանում Հայ ազգաբնակչութեան շահերի պաշտպանութեան գործը, որի համար նա ստացել է Ռուսաստանում Հայ ազգաբնակչութեան ներկայացուցչի պաշտօնը։ Ներկայումս նա Մանչեստրում է, որտեղ հանդիպել է Ռուսաստանի Հայ գաղթականների ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Մանթաշեանցի հետ, որ Ռուսաստանից եկել է Անգլիա՝ Հայ գաղթականների համար ստանալու համար Անգլիական կառավարութեան օգնութիւնը։ Ալեքսանդր Մանթաշեանցը ներկայացրել է Ֆէյզ Ալի էֆենդիին Ռուսաստանի Հայ գաղթականների վիճակի մասին տեղեկութիւններ, որոնք նա ստացել է Ռուսաստանի Հայ գաղթականների կողմից։ Ֆէյզ Ալի էֆենդին ասել է, որ Հայ գաղթականների վիճակի մասին տեղեկութիւնները, որ ստացել է Ալեքսանդր Մանթաշեանցից, ինքը կ՚ուղարկի Անգլիական կառավարութեան, որպէսզի նա ձեռնարկի միջոցներ՝ Հայ գաղթականներին Ռուսաստանից Անգլիա տեղափոխելու համար։ Ֆէյզ Ալի էֆենդին ասել է, որ Անգլիական կառավարութիւնը, որ միշտ պաշտպանել է ճնշուած ազգութիւնները, անշուշտ կ՚օգնի Հայ գաղթականներին։

ՄԱՆՉԵՍՏԵՐ.—Ֆէյզ Ալի էֆենդին, որ Հայ գաղթականների ներկայացուցիչ է Անգլիայում, ասում է, որ Հայ գաղթականների թիւը Ռուսաստանում հասնում է 180,000 հոգու։ Նրանցից 60,000 հոգի ապրում են Կովկասում, իսկ մնացեալները՝ Ռուսաստանի այլ նահանգներում։ Ռուսաստանի Հայ գաղթականները ենթարկուում են ամենասարսափելի հալածանքների։ Նրանց ստիպում են ընդունել Ռուսական քաղաքացիութիւն, որպէսզի զրկեն նրանց իրենց հայրենիքից։ Ռուսական կառավարութիւնը ուզում է ոչնչացնել Հայ ազգաբնակչութիւնը։ Ֆէյզ Ալի էֆենդին ասել է, որ Հայ գաղթականները ցանկանում են գաղթել Ամերիկա, Աւստրալիա և Աֆրիկա։ Ֆէյզ Ալի էֆենդին ասել է, որ Հայ գաղթականների ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Մանթաշեանցը ուղարկուած է Ռուսաստանից Անգլիա՝ Հայ գաղթականների համար Անգլիական կառավարութեան օգնութիւնը ստանալու համար։ Ֆէյզ Ալի էֆենդին ասել է, որ Անգլիական կառավարութիւնը, որ միշտ պաշտպանել է ճնշուած ազգութիւնները, անշուշտ կ՚օգնի Հայ գաղթականներին։

ՄԱՆՉԵՍՏԵՐ.—Ֆէյզ Ալի էֆենդին, որ Հայ գաղթականների ներկայացուցիչ է Անգլիայում, ասում է, որ Հայ գաղթականների թիւը Ռուսաստանում հասնում է 180,000 հոգու։ Նրանցից 60,000 հոգի ապրում են Կովկասում, իսկ մնացեալները՝ Ռուսաստանի այլ նահանգներում։ Ռուսաստանի Հայ գաղթականները ենթարկուում են ամենասարսափելի հալածանքների։ Նրանց ստիպում են ընդունել Ռուսական քաղաքացիութիւն, որպէսզի զրկեն նրանց իրենց հայրենիքից։ Ռուսական կառավարութիւնը ուզում է ոչնչացնել Հայ ազգաբնակչութիւնը։ Ֆէյզ Ալի էֆենդին ասել է, որ Հայ գաղթականները ցանկանում են գաղթել Ամերիկա, Աւստրալիա և Աֆրիկա։ Ֆէյզ Ալի էֆենդին ասել է, որ Հայ գաղթականների ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Մանթաշեանցը ուղարկուած է Ռուսաստանից Անգլիա՝ Հայ գաղթականների համար Անգլիական կառավարութեան օգնութիւնը ստանալու համար։ Ֆէյզ Ալի էֆենդին ասել է, որ Անգլիական կառավարութիւնը, որ միշտ պաշտպանել է ճնշուած ազգութիւնները, անշուշտ կ՚օգնի Հայ գաղթականներին։

ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐ

Ա. Շ.

Ամէն տարի, երբ գարունը կը հասնի, ամէն կողմ կը սկսի խօսուիլ գաղթականութեան մասին։ Ամէն կողմ կը սկսին պատրաստութիւններ տեսնել, որպէսզի գաղթականները կարենան ճամբայ ելլել։ Ամէն կողմ կը սկսին հաւաքել գաղթականներու համար անհրաժեշտ դրամը։ Ամէն կողմ կը սկսին մտածել, թէ ինչպէս կարելի է գաղթականները ապահով տեղ մը հասցնել։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան սովամահ չըլլան։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան հիւանդ չըլլան։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան մեռելներ չըլլան։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ կորուստ ունենան։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ վնաս կրեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ տհաճութիւն կրեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ նեղութիւն կրեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ ցաւ կրեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ արցունք թափեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ հառաչանք արձակեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ տրտունջ ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ գանգատ ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ բողոք ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ ընդդիմութիւն ցուցնեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ դիմադրութիւն ցուցնեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ ապստամբութիւն ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ յեղափոխութիւն ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ հեղաշրջում ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ գահընկեցութիւն ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ գահակալութիւն ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ գահակալ ընտրեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ գահակալ ընտրելու իրաւունք ունենան։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ գահակալ ընտրելու իրաւունք ունենան։

ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐ

Ա. Շ.

Ամէն տարի, երբ գարունը կը հասնի, ամէն կողմ կը սկսի խօսուիլ գաղթականութեան մասին։ Ամէն կողմ կը սկսին պատրաստութիւններ տեսնել, որպէսզի գաղթականները կարենան ճամբայ ելլել։ Ամէն կողմ կը սկսին հաւաքել գաղթականներու համար անհրաժեշտ դրամը։ Ամէն կողմ կը սկսին մտածել, թէ ինչպէս կարելի է գաղթականները ապահով տեղ մը հասցնել։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան սովամահ չըլլան։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան հիւանդ չըլլան։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան մեռելներ չըլլան։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ կորուստ ունենան։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ վնաս կրեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ տհաճութիւն կրեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ նեղութիւն կրեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ ցաւ կրեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ արցունք թափեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ հառաչանք արձակեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ տրտունջ ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ գանգատ ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ բողոք ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ ընդդիմութիւն ցուցնեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ դիմադրութիւն ցուցնեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ ապստամբութիւն ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ յեղափոխութիւն ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ հեղաշրջում ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ գահընկեցութիւն ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ գահակալութիւն ընեն։ Ամէն կողմ կը սկսին հոգալ, որ գաղթականները ճամբան ոչ մէկ գահակալ ընտրեն

յուլհաամբն։ Այժմ 1882 Յունից Մինեսոտա յանցաւորի գլխատումից յետոյ այլ կերպ սկսեցին վարուել այս սպանուածների, ինչպէս են, Կամպիա և Գամահիատայի դիակները յանձնուեցան բժիշկներին նրանց քննութեան ենթարկելու և վճռելու այն հարցը, թէ կեանքը կարճատե՞ւ է, այսինքն՝ մարդս գլխատելուց յետոյ կը ցնո՞ւմ է գիտակցութիւնը և զգացողութիւնը թէ ոչ։ Ֆրանսիայի բժիշկ Տոնկինում զբաղուել են այդ սպանուածների գիակների վերայ և նկատեց, որ նրանց դէմքերը մահից յետոյ մի քանի րոպէ պահպանում են տանջանաց արտայայտութիւն։ Նշանաւոր մարդաբան (Ֆիզիօլոգ) Կոդ-Բերնարը վորձեր արաւ չիերի վերայ, նա նրանց գլխները սուր կացինով կտրատում էը և սպասում էը որ քոլոր արիւնը քամուի։ Կանաքից և զգացողութիւնից զրկուում էին շները. յետոյ նա արիւն էը ներս լծուում գլխի զլատոր երակների մէջ և փորձ անողի կանչելուն պէս շան աչքերը դառնում էին դէպի կանչողը։ Սրանից Կոդ-Բերնարը եզրակացրեց, որ գլխատած մարդու գլուխը մինչև սպանուելում մինչև նոյն ևս րոպէներ պիտի ներկայացն է։ 1882 թ. երկու յայտնի Ֆրանսիացի բժիշկ վորձեր արեցին գլխատուած մարդասպան Մինեսոտի գլխի վերայ, իսկ յետոյ պրօֆեսոր Լաբորդը մինչև կրկնեց մահուան դատապարտուածի. Կամպի և Գամահիատա մարդասպանների գլխների վերայ։ Նրանց փորձերը մեայն հաստատեցին Կոդ-Բերնարի հայացքները, այսինքն, որ սպանուածների գլուխները պահպանում են մի քանի րոպէ կենսական բոլոր գործակատարութիւնները։

***

Իտալական ծովային ծուխը.—Իտալական ծովային և արտաքին գործոց նախարարութիւնները ստացել են, «Valigia» լրագրի խօսքերին նայելով, հետաքրքիր տեղեկութիւններ պ. Դը-Լուկից, Չինաստանի երկնից լուսաւոր ներկայացուցչից նրա մասին, թէ ինչ ահագին օգուտ են տանում իտալական արդիւնագործութիւնը և վաճառականութիւնը կորչայում։ Դը-Լուկը ներկայացրել է փաստեր, որոնցով ապացուցանվում է մետաքսագործութեան ահագին զարգացումն, որով պարապում են իտալացիները ինչպէս քաղաքներում, այնպէս էլ Կորչայի նահանգներում, ուտելը կլիման—ամենանպաստաւոր և հոգ բուսականութեան նպաստող կլիմաներից մէկին է, այս պատճառով թէհնին ահագին քանակութեամբ բուսնում է այնտեղ։

***

Խօլերայի պատուաստումը.—Մադրիդից հաղորդում են „Matin“ լրագրին, որ մի վատասրնդի բժիշկ Վալենսիայում և նրամօտիկ Սուէն քաղաքում խօլերայի պատուաստելու փորձեր արեց Պաստէօրի և բժիշկ Կոխի արած հետազօտութիւնների հիման վերայ։ Նա ներմուծեց խօլերայի հիւանդութիւն քաշելուց յետոյ առողջացան և այժմ ազատ են մնում նոր բանք այդ վարակիչ ցաւից։

Մադրիդի բժշկական մասը երկու բժիշկ ուղարկեց, որոնց հրամայուած է ուսումնասիրել այս բժիշկի աշխատութիւնները։ Այս բժիշկը ներկայումս ղեկավարուած է Ֆրանսիական, անգլիական, վերմանական և իսպանական բժիշկներով, որոնք բոլորն էլ պեկուցումները պիտի ներկայացնեն իրենց վարչութիւններին։

„ՆՈՐ-ԴԱՐ“-Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ՂՈՒԲԱՑ. պ. Ն. Բ.—Շնորհակալութիւն։ Ձեր ասած մարդը այն արժանաւորութիւնը չունի, ինչ որ դուք կարծում էք։ Այն լաւը, ինչ որ դուք նրա մէջը տեսնում էք, ուրիշներն է վոչ առած։ Քսութիւնը և կեղծաւորութիւնը նրա հոգւոյ գլխաւոր յատկութիւններն են, իսկ մտաւոր աշխատութեան մէջ նա միայն բ—ֆ—ներ է, չենք ասում խոհարար, որովհետև այդ էլ մի քան կը լինէր։ Հիմայ Խաշակի խնդիրը է թէ դրա սարքած բուֆէտը ով ինչպէս է հաւանում։ Մենք չենք հաւանում, ըստ որում եթէ խաւիարը լաւ է, որովհետև Աստրախանինն է, գինին համով է, որովհետև Բօրդոյինն է, կանաչեղէնը թարմ է, որովհետև Օրլեանինն է, բայց ինչ որ բուֆէտներն է պատկանում, այսինքն ափսոյը—կեղտոտ է մեկտ։ Ձեր կարծած կրիտիկոսն վերաբերութեամբ երկու խօսքով մեր կրիտիկան այս է։

—

ՍԱԼԽԱՆ. պ. Բ. Ա.—Շատ շնորհակալութիւն։ Հազը երկու կատակցութիւններ չը կարին էջմիածնում։

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԴՈՐՇԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

ՆՈՐ-ԴԱՐ-Ի ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ,

6 Մայիսի.

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. Այսօր Թագաժառանգ, Մեծ Իշխան Նիկոլայի Ալեքսանդրովիչի ծննդեան օրը, Իւահակեան մայր եկեղեցում կատարուեցաւ հանդիսաւոր մաղթանք ի ներկայութիւն բարձրատիդը արքունական պալատականների, գեներալների և Պետերբուրգի քաղաքապահ զօրքի սպայների. մաղթանք կատարուեցաւ և բոլոր զօրաբաժիններում. քաղաքը զարդարուած է դրօշներով. երեկոյեան ճրագալոյց կը լինի։

ԽԱՐԿՈՎ. Տեխնոլոգիական ինստիտուտը կը բացուի օգոստոս ամսին։

ԼՕՆԴՈՆ. Աւգանական հարցին վերաբերեալ դիպլոմատիքական գրագրութիւններից, որոնք ներկայացուեցան պարլամենտին, երևում է, որ յունվարի 4-ին Ռուսիան առաջարկել է սահմանը որոշել Չիւշիկարից և Պենջէից աւելի հարաւ և Մերուչակից աւելի հիւսիս, բայց մարտի 1-ին այս գիծը մերժուել է Անգլիայի կողմից, որը նրա տեղ առաջարկեց չեզոք հողի վերայ սիմի կատարուէին սահմանադիր յանձնախմբի աշխատութիւնները։ Իսկ այն գրագրութիւնը, որ վերաբերւում է սահմանի մասին եղած բանակցութիւններին, դեռ չէ հրատարակուած։

ՕՈՒԱԿԻՄ. Երեկ սկսուեց անգլիական գօրքերի հեռանալը Սուակիմից։

ՀՈՒՎՄ. Այն լուրերը, որ իբրև թէ Իտալիային առաջարկ ւած է գրաւել Սուակիմ, մերժւում է։

ՆՈՎՈՋԵՐԿԱՍԿ. Այսօր հանդիսաւոր կերպով կատարուեցաւ Դոնի զինուորական ուսումնարանի շինութեան հիմնադրութիւնն։

ԼՕՆԴՈՆ. Աւգանական հարցին վերաբերեալ հրատարակուած գրագրութիւնը տուիթ է տուել տորիական լրագիրներին կշտամբել բրիտանական կառավարութիւնը նրա թուլութեան, դիւրահաւատութեան և ծայրայեղ զիջողականութեան մէջ։ „Standard“ լրագիրը ասում է, որ կառավարութիւնը կատարեալ անյայտողութիւն ունենայ, մի անյայտողութիւն, որ ստորացնում է Անգլիային։

7 Մայիսի.

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. Լսւում է, որ Ֆինանսների մինիստրութիւնը ուղարկում է Ամիջին Ասիա մի յանձնախումբ, որ տիտի ուսումնասիրէ իւր տեղում վաճառականութիւնը, քարավանների ուղղութիւնները և պիտի հաւաքէ վիճակագրական տեղեկութիւններ։

ՐԵԼԳՐԱԴ. Թագաւորը կուզղևորուի Վիէննա, կառավարութիւնը յանձնելով խնամակալութեան խորհրդին։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Թիֆլիսի հրապարակի վերայ վաճառահանուող ապրանաց ընդհացիկ գները Մայիսի 7-ին։

—

ՑՈՐԵՆ.—Դեղնուկի	պուդը	.78—80	կ.
„ Գանձակի	„	.63—65	„
„ Շորապալի	„	—70	„
„ Ղազախի	„	.68—70	„
ԱԼԻՒՐ.—Բէլօնով 1-ին	„	12	ր. — „
Նզլարեց Համվերդեանցների.			
Կարմիր Նշան.—00-ի.	„	11	ր. 50 „
„ „ 0	„	10	— 75 „
„ „ 1	„	9	— 50 „
„ „ 2	„	8	— 50 „
„ „ 3	„	7	— 40 „
„ „ 4	„	5	— 50 „
„ Դեղնուկի	պուդը		ր. 95 „
„ Գանձակի	„		80 „
„ Շորապալի	„		90 „
„ Խառն տեսակները	„		— 70 „
ԳԱՐԻ.—Սպիտակը	„	.39—40	„
„ Սևը	„	.41—42	„
ԲՐԻՆՁ.—Ա. քուլեաց	„	2	ր. — „
„ Նուխու	„	1	„ 40 — „
„ Խառն տեսակները	„	1	„ 20 — „
ԱՂ.—Լիուսկայի	„		45 „
„ Կողրի	„		80 „
„ Կազղուանի (գալիը)	„		—60 „
„ „ (Խոտը)	„		—50 „
„ Բազուկայ	„		23 „
ԼԻՒՂ.—Օդեսայի	„		— „
„ Նիժինէօրլոկի	„		— „
Մաքուր. կաշագ	„		ՁԸր. — „
ՁԷՓ.—Շերբաչոկի	„	9	ր. — „
„ Նուխու	„	6	ր. — „
„ Դեօկչայի	„	3	ր. 60 „
„ Ձէփոպազի	„	10	„ 50 „
ՀՐԱՓՈՒ.—Ձը հալած	„	2	„ 40 „
„ Հալած	„	8	„ 60 „
ՆԱԻԹ.—Ձան. գործ.	„		պ. —33 „
ՄՈՄ.—Կրեստովնիկովի	պ.	11	ր. 30 „
„ Օդեսայի	„	9	„ 50 „
„ Տօլչի գործար.	„	10	„ — 50 „
ՍԱՊՈՆ.—Տօլ. գործ. 1 տ.	„	4	ր. 80 „
„ „ „ 2 տ.	„	3	„ 30 „
„ „ „ 3 տ.	„	2	„ 30 „
„ „ „ Մարմարիօնի	„	3	ր. 40 „
„ „ „ 1 և կէս փ-անոց	„	4	„ 50 „
Բայանդուր. և ընկ. գործ.			
1 տես. պ.	4	ր. 60	„
2 տես.	„ 3	„ 30	„
3 տես.	„ 2	ր. 40	„
Մարմարիօնի	„ 3	„ 40	„
ԼՈՒՑԿԻ (ապիչկա) Օսիպովի, Եաչիկը	3	„ 60	„
„ Կրիմովի	„	սպառուած	
„ Կարմիր 300-անոց	„	41	ր. — „
„ Կարմինանի	„	40	ր. — „
ՇԱՔԱՐ.—Բրօդսկի պ.		6	ր. 40 կ.
„ Գնիվան մեծ ապրանք.		6	ր. 30 „
„ „ մանր ապրանք պ.		7	ր. 10 կ.
„ Ձերկեզի		6	ր. 35 կ.
„ Սարաթովկայ			ր. — „
„ Կարասև Ուլազավկա պ.		6	„ 70 „
„ Ժիտին		6	„ 50 „
ՇԱԳԱՐԱՒԱՃԶ.—Օդեսայի պ.		5	„ 20 „
ԿԱՐԱՄՈՒՏ. Շապօշնիկովի			
„ „ Ժիտոմի արկղում		7	ր. 50 „
„ „ Փայտի արկղում		6	„ 50 „
„ Պօլնակովի			
„ „ Ժիտոմի արկղ.		7	„ 40 „
„ „ Փայտի արկղ.		6	„ 40 „
ՄԱՆԱՐՕՆ.—Սկիսայի	պ.	4	„ 40 „
„ Սամարայի		5	„ — „
ԿՕՖԻ Մ-քը.	պ.	20	„ 50 „
„ Րիօ	„	14	„ — „
ԿԻՆԱՄՕՆ. (գարչին)	„	10	„ 15 „
ՊՂՊՂՂ.—Սինգափօրի	պ.	16	„ 45 „
ԿՈՃԱՊՂՊՂՂ (կոճ).—Սպիտակը	պ.	15	„ 50 „
„ Մոխրագոյնը	„	12	„ — „
„ Դեղինը	„	6	„ 50 „
ՊԱՂՊԵՂ (շիբ).	„	—	2 „ — „
ԱՐՋԱՍՊ (Ջոզ)	„	1	„ 35 „
ԺՕՈՒՄԲ (Քուքրութ)	„	2	„ — „
ԽՈՒՆԿ.—Սպիտակը	„	10	„ 15 „
„ Սևը	„	6	„ 20 „
ԿԱՅՏԿ	„	14	„ 50 „
ՕՇԻՆԴՐ (Նաշադիր)	„	8	„ 20 „
ՅԻՆԿ (քիսօվօյ)	„	5	ր. 40 „
ՊՈՂՊԱՏ.—Սնդուկը	„	26	„ — „
ՍՊԻՏԱԿ ԹԻԹԵՂ. (Ժեստ)	„	16	„ — „
ՁԱՄԻՉ (Սաւզա) քսակները պ.		2	„ 20 „
„ Սնդուկները		—2	„ 60 „
ՆՈՒՇԸ.		11	„ — „
ԿԱՂԻՆԳ (Թխել)	պ.	3	ր. —40 „
ՇԱԳԱՆԱԿ	„	1	„ —40 „
ԸՆԿՈՑՁ			1 ր. „
ՕՂԻՆ.—Առանց տակառի			9 կ.
ՍՊԻՏԸ.—Տակառով			9 կ.
ՄՈՐԹ.—Ոչխարի (Մար. Համար)	զոյգը		90 կ.
„ (Դ՛ոս. Համար)		.90 կ.	1 ր.
Առևտուրը Լոյլ			
„ Այծի		1 „ 60	— „
„ (Ընտրովի)		2 „ 60	— „
ՏԱՎԱՐԻ կաշին			7 ր. 60 „
Մաքսի Տանպէյա		37 ր.	25—50 „
„ Շէյսօն		36	25—50 „
ԲՈՒՐԴ.—Թուշի—վրաց			5 ր. 60 „
„ Գանձակի			3 ր. 20 կ.
„ Ղազախի վայ			„ „
„ Շեկու			„ „
„ Ղարաբաղի			„ „
„ Նուխու			„ „
„ Խորասանի			„ „
ՔԱՄԲԱԿ.—Երևանի			
„ „ Ամերիկ. սերմից			8 ր. — կ.
„ „ Գարաղօզա սերմ.			6 ր. 30 „
ՄԱՆԱԾ			„ 9 ր.
ՌՈՃԻԱ Նուխու վայ			„ — „
„ Իմչեթէք			„ „
ԹԵԼ.—Կախէթի			„ „
ԼԱՍ (Քրքում)			„ „
ՈՍԿԻՆ.—Պօլմակերլալը			8 ր. 23 կ. —
„ Քաջախուն			սպառուած
„ Տարկաց լեփան			9 ր. — „
ԱՐՄԱՖ.—Րուբլիանոց			1 ր. 35 „
„ 20-կոպէկանոց			„ 15 „
ԱՐԺԵՏՈՒՄՍԵՐ			
ԹԻՖԼԻՍԻ առևտ. բանկի ակցիան			260 ր. — „
Վաճառողները չը կան			
„ Քազաքային			„ 72 ր. 50 „

!!ԽՕԼԵՐԱՅԻ ԴԷՄ!!

ՊՐՕՖ. ԼԵՅՖ.-ԲԺԻՇԿ ԶԴԻԿՈՒԻԲՐԻ ԿԱԶՄԱԾ

ՏՆԱՅԻՆ ԹԵՂԱՏՆԵՐ

Ս. Պետերբուրգի առողջապահական յանձնաժողովի յանձնարարութեամբ,

անհրաժեշտ են տների կան համար. տիւռ 5 րուբլ. Ձանապարհածախքի համար օտարաքաղաքացիները 10-ը փունտ գինն են աւելացնում։

Իլխաուր և Ջրով պահեստը դէպի դրսերից ապրանքներ

ԼԻՏՏԷՐ և ՀԻՐՇՖԻԼԴ

Մոսկվա, Մեսնիցկայա տ. Օբիդինի։

Մագազինում գտնւում է նոյնպէս բոլոր գեղօրէից ապրանքներ և հակավարակիչ միջոցներ։

(№ 9209) 15—15

ԴԵՐՁԱԿ ՏԷՐ-ՅԱԿՈՎԲԵԱՆԻՑ

Պատիւ ունիմ յայտնել յարգելի հասարակութեան, որ նորերումս ստացել եմ Անգլիայից և Ֆրանսիայից ամառային տիրկոյ և մահաուդ իմ խանութումը, որ գտանվում է Սոլոլակ Քանովնայա փողոցում, ամենաընտիր զանազան տեսակ ամպրային ՏՐԻԿՈՅ ՈՒ ՄԱՀՈՒԴ։

Պատուէրները վերցնվում են չափաւոր գնով, ու կատարվում են ամենաճիշտ կերպով։

3—2

ԽՄԲԱԳԲ-ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ Գ. ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԳՕԳԻԼՕՅԻ ԲԱՂՆԻՍԸ

որ մեծ անուն է ստացել իբր առողջարար ջրի պատճառով, որից շատերը առողջացել են զանազան հիւանդութիւններից, հասարակաւթեան յարմարութեան համար առաջարկվում է վաղօրօք ամենտ վերցնել քաղնիքում։

3—2

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 7-го Мая 1885 г. Տպարան Ա. Ա. Միխելսոնի տ. № 12. Типографія А. А. Михельсона Гол. пр., д., № 12